

CENAZE MERASİMİ VE AHİRET YOLCUSUNA SON GÖREVLERİMİZ

Ebediyet arzusunda olan insan, ömrünün sonu anlamına gelen ölümden korkar, kendisinin ya da sevdiklerinin bir gün öleceği düşüncesinden olabildiğince uzaklaşmak ister. Fakat İslâm inancında ölüm, dünya hayatının sonu olmakla beraber eşsiz güzelliklerle dolu, yepyeni, ebedî bir hayatın başlangıcı demektir. Şairin de dediği gibi:

“Ölüm güzel şey budur perde ardından haber,
Hiç güzel olmasaydı ölür müydü Peygamber.”

N. F. Kısakürek

Bu nedenle Müslüman, dünyayı zaten geçici bir hayat kabul eder ve ömrünü ahiret yurdunda kazananlardan olacak şekilde geçirme gayretinde olur.

Ahiret yolcusuna son görevimiz onun bizim üzerimizdeki bir hakkıdır. Nitekim Hz. Peygamber'in (s.a.v) bildirdiği üzere mümin kardeşinin cenazesine katılmak inananların birbirlerine karşı görevleri arasında yer alır.

İnsan Her Zaman Değerlidir

Dinimize göre ölüm bir son kabul edilmediği ve yeni bir hayatın başlangıcı sayıldığı için insana hayattayken layık görülen saygının ölümden sonra da gösterilmesi istenir. Bu sebeple bir müslümanın cenazesinin yıkanması, kefenlenmesi, namaz kılarken kendisine dua edilmesi ve özenle kabre defnedilmesi diğer müslümanlar için **farz-ı kifayedir**.

Ölüm Döşesindeki Kişiye Başlıca Sorumluluklarımız

Ziyaret etmek: Hastanın, yakınları, dostları, komşuları, yoksa diğer müslümanlar tarafından ziyaret edilmesi dinî bir vecibedir.

Güzel sözlerle teselli etmek: Henüz şuuru açık ve rahat konuşabiliyorsa Allah'tan şifa dilenir ve moralini yükseltici sözler söylenir.

عن أمّ سلمة رضي الله عنها قالت: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِذَا حَضَرْتُمُ الْمَرِيضَ، أَوِ الْمَيِّتَ، فَقُولُوا خَيْرًا، فَإِنَّ الْمَلَائِكَةَ يُؤْمِنُونَ عَلَى مَا تَقُولُونَ

Ümmü Seleme (r.a)'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurdu: “**Hasta veya ölünün başında bulunduğunuz zaman güzel sözler söyleyiniz. Zira melekler sizin dualarınıza âmin derler**”. (Müslim, Cenâiz, 6)

Tövbeye Teşvik Etmek, Kelime-i Şehadet veya Kelime-i Tevhid Telkin Etmek:

Rahatça konuşamayacak kadar hastalığı ağırlaşan kişiye kelime-i şehadet telkin edilir. Fakat bunlar sıkça okunmaz ve hayatla ölüm arasında gidip gelen, o sırada büyük bir sıkıntı içinde bulunan hastaya “Sen de söyle!” diyerek ısrar edilmez. Bu telkinin amacı bu âlemden imanlı göç etmesini sağlamaktır.

عن معاذ رضي الله عنه قال : قال رسول الله صلى الله عليه وسلم : مَنْ كَانَ آخِرَ كَلَامِهِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ دَخَلَ الْجَنَّةَ

Mu'âz'dan (r.a) rivayet edildiğine göre Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurdu: “**Kimin son sözü, “Allah'tan başka ilah yoktur” cümlesi olursa, o kişi cennete girer**.”(Ebû Dâvûd, Cenâiz,20)

Vefat etmek üzere olan kişinin yanında Yasin veya Ra'd süresilerini okumak **müstehap** kabul edilmiştir.

Ölenin Ardından Bazı Sorumluluklarımız

- **Gözlerini kapatmak ve çenesini bir bez ile bağlamak:** Bir kimse ölünce önce gözleri kapatılır ve başının üzerinden dolaştırılan bir bez parçası ile çenesi bağlanır.

عن أُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: دَخَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى أَبِي سَلَمَةَ وَقَدْ شَقَّ بَصَرُهُ، فَأَعْمَضَهُ، ثُمَّ قَالَ: إِنَّ الرُّوحَ إِذَا قُبِضَ، تَبِعَهُ الْبَصَرُ

Ümmü Seleme (r.a)'dan rivayet edildiğine göre şöyle dedi: Resûlullah (s.a.v), (vefat etmiş olan) Ebû Seleme'nin yanına girdi. Gözleri açık kalmıştı, onları kapattı. Sonra şöyle buyurdu: **“Ruh çıkınca gözler onu izler.”** (Müslim, Cenâiz,7)

- Ölünün üzerini bir örtü ile örtmek
- Kolları ve ayaklarını yanlara uzatmak,
- Ölünün bulunduğu yerde değilde başka bir odada istenirse Kur'an okumak
- Yakınlarını, ölen kimse ile hak ve borç ilişkisi bulunan kimseleri haberdar etmek

Ölüm haberini duyan cenaze yakınları ve dostları ayet ve hadislerde tavsiye edildiği üzere

إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ (Şüphesiz biz Allah'a aidiz ve hepimiz O'na döneceğiz)(Bakara,2/156) diyerek Allah'a yönelmeli ve O'na isyan etmeden bu olayı sabırla karşılamalıdır.

وعنها قالت: سمعتُ رسولَ الله صلى الله عليه وسلم يقول: مَا مِنْ عَبْدٍ تُصِيبُهُ مُصِيبَةٌ، فيقول: إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ: اللَّهُمَّ أَوْجِرْني في مُصِيبَتِي، وأخلف لي خَيْرًا مِنْهَا، إِلَّا أَجَرَهُ اللهُ تَعَالَى في مُصِيبَتِهِ وَأَخْلَفَ لَهُ خَيْرًا مِنْهَا

Yine Ümmü Seleme (r.a)'dan rivayet edildiğine göre şöyle dedi: Resûlullah (s.a.v)'i şöyle buyururken dinledim: **“Herhangi bir kul sıkıntıya düşer de “Biz Allah'tan geldik, Allah'a döneceğiz. Allah'ım, başıma gelen musibetin ecrini ver ve bana bundan daha hayırlısını lutfet” diye dua ederse, Allah Teâlâ onu uğradığı sıkıntıdan dolayı mükâfatlandırır ve ona kaybettiğinden daha hayırlısını verir.”** (Müslim, Cenâiz, 4)

Ölünün ardından yüksek sesle olmamak kaydıyla ağlamakta sakınca yoktur.

İbni Ömer (r.a)'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah (s.a.v), yanında Abdurrahman İbn Avf, Sa'd İbn Ebû Vakkâs ve Abdullah İbn Mes'ûd (Allah onlardan razı olsun) bulunduğu halde Sa'd İbn Ubâde'yi ziyaret etti. Durumunu görünce Resûlullah (s.a.v) ağladı. Onun ağladığını gören sahâbîler de ağlamaya başladılar. Bunun üzerine Hz. Peygamber (s.a.v): **“Bilmez misiniz, gerçekten Allah, gözyaşı ve kalbin elemi sebebiyle kişiye azap etmez. Fakat – dilini işâret ederek– bunun yüzünden azap eder veya bağışlar”** buyurdu (Buhârî, Cenâiz,44)

Cenazenin Yıkınması

Ölüyü yıkamak ona gusûl aldırarak demektir ve bunu bilen herkes cenaze yıkayabilir. Ancak cenaze yıkamayı bilen bir akrabası veya onun görevlendireceği biri veya dini vecibelerini yerine getirmede titiz bir kimsenin yıkaması daha uygundur. Ölen kişi bir kimsenin kendisini yıkamasını vasiyet etmişse zorunlu olmamakla birlikte bu vasiyetin yerine getirilmesi uygun olur.

Cenazenin Nasıl Yıkılır

- Cenaze kapalı bir mekânda tenesir üzerine ayakları kibleye doğru gelecek şekilde sırt üstü yatırılır.
- Göbeğinden diz altına kadar bir örtü ile örtülür.
- Tenesirin çevresine güzel kokular sıkılır.
- Yıkama için niyet edilir ve besmele ile başlanır.
- Yıkama süresince sık sık **غفرانك يا رحمن** denilir.
- Ele sarılan bez ile cenazenin edep yerleri yıkanır.
- Temyiz çağına gelmiş cenazeye namaz abdesti aldırılır; cenaze küçükse aldırılmaz.
- Cenazenin bütün bedeni sabun vb. maddelerle iki defa yıkanır.
- Hafifçe kaldırılarak karnı sıvazlanır ve vücudundan bir şey çıkarsa temizlenir.
- Cenaze güzel koku ilave edilmiş su ile üçüncü defa yıkanır.
- Her bir yıkamada cenaze sol tarafına çevrilerek sağ tarafı, sağ tarafına çevrilerek sol tarafı yıkanır.

- Cenaze kurulanır ve kefenlenir.

Ölüyü Yıkama İşini Üstlenen Kimse Şu İki Hususa Dikkat Etmelidir:

1) Ölünün halini gizlemeli ve gördüğü hoş olmayan şeyleri anlatmamalıdır.

عَنْ عَلِيٍّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): “مَنْ غَسَلَ مَيِّتًا وَكَفَّنَهُ وَحَنَطَهُ وَحَمَلَهُ وَصَلَّى عَلَيْهِ وَلَمْ يُفَشِّ عَلَيْهِ مَا رَأَى خَرَجَ مِنْ خَطِيئَتِهِ مِثْلَ يَوْمٍ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ.”

Hiz. Ali'nin (r.a.) naklettiğine göre, Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: “*Kim bir ölüyü yıkar, onu kefenler, (kefenine) güzel koku sürer, (cenazesini) taşır, cenaze namazını kılar ve ölünün üzerinde gördüğü (olumsuz şeyleri) yaymazsa anasından doğduğu gibi günahlarından arınmış olur.*” (İbn Mâce, Cenâiz, 8)

2) Ölüyü yıkamakla sadece Allah'ın rızasını aramalıdır. Herhangi bir karşılık, bir teşekkür ve dünya işlerinden herhangi bir şey beklememelidir.

عَنْ أَبِي أَمَامَةَ الْبَاهِلِيِّ قَالَ: ... فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) “ إِنَّ اللَّهَ لَا يَقْبَلُ مِنَ الْعَمَلِ إِلَّا مَا كَانَ لَهُ خَالِصًا وَابْتِغَى بِهِ وَجْهَهُ.”

Ebû Ümâme el-Bâhilî'nin naklettiğine göre Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: ...“*Allah, ancak samimiyetle sadece kendisi için ve rızası gözetilerek yapılan ameli kabul eder.*” (Nesâî, Cihâd, 24)

Kefenlemek: Ölen müslümanı bedeni örtecek şekilde kefenlemek **farzdır**. Erkeğin üç (Kamis, izâr, lifafe), kadının beş (Kamis, izâr, lifafe,baş örtüsü, göğüs örtüsü) parçadan oluşan kefen ile kefenlenmesi **sünnettir**.

Kefen, cenazenin yıkanıp kurulanmasında sonra sarıldığı bez olup bir yönüyle ölünün bedenini örtme görevi görür, bir yönüyle de insanın bu dünyadan bir şey götüremeyeceğini, doğduğu gibi sade bir şekilde gideceğinin temsil eder. Bunun için kefen yakasız, dikişsiz ve nakışsız sade bir bezden ibarettir.

Cenaze namazını kılmak: Cenaze namazı Allah'a ibadet, ölüye de dua niyetiyle kılınması **farz-ı kifaye** olan bir namazdır.

Maddî ve mânevî kirlerinden arınarak tertemiz, bembeyaz bir örtüyle bezenen cenaze musallaya getirilir, artık namaz için hazırdır. إِذَا صَلَّيْتُمْ عَلَى الْمَيِّتِ فَأَخْلِصُوا لَهُ الدُّعَاءَ “*Cenaze namazı kıldığınız zaman ölen kimseye samimiyetle dua edin.*” (Ebû Dâvûd, Cenâiz, 54) buyuran Allah Resûlü (s.a.v), ölen her mümin için namaz kılınmasını istemiştir.

Bu namazı kılmak suretiyle Müslümanlar, günahlarının affedilmesi, hatalarının giderilmesi, varacağı yerde cehennem azabından korunmuş bir şekilde selâmetle ve ikramla karşılanması için Yüce Rabbe niyaz ederek mümin kardeşlerini son yolculuğuna uğurlarlar.

وعنه، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: مَنْ اتَّبَعَ جَنَازَةَ مُسْلِمٍ إِيْمَانًا وَاحْتِسَابًا، وَكَانَ مَعَهُ حَتَّى يُصَلَّى عَلَيْهَا وَيُفْرَغَ مِنْ دَفْنِهَا، فَإِنَّهُ يَرْجِعُ مِنَ الْأَجْرِ بِقِيرَاطَيْنِ كُلُّ قِيرَاطٍ مِثْلُ أُحُدٍ، وَمَنْ صَلَّى عَلَيْهَا، ثُمَّ رَجَعَ قَبْلَ أَنْ تُدْفَنَ، فَإِنَّهُ يَرْجِعُ بِقِيرَاطٍ.

Ebû Hüreyre (r.a)'den rivayet edildiğine göre Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurdu: “*Kim, sevâbına inanarak, karşılığını sadece Allah'tan bekleyerek bir müslüman cenazesi ile birlikte gider ve namazı kılınıp gömülünceye kadar beklerse, her biri Uhud dağı kadar olan iki kîrât sevapla döner. Kim de cenaze namazını kılar, defnolunmadan önce ayrılırsa bir kîrât sevapla döner.*” (Buhârî, İmân,35)

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَا مِنْ مَيِّتٍ يُصَلَّى عَلَيْهِ أُمَّةٌ مِنَ الْمُسْلِمِينَ يَبْلُغُونَ مِائَةً كُلُّهُمْ يَشْفَعُونَ لَهُ إِلَّا شُفِّعُوا فِيهِ.

Hız. Âişe (r.a)'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurdu: *“Herhangi bir ölüye, sayıları yüzü bulan bir cemaat namaz kılar ve hepsi de ona şefaati olursa, onların bu duaları kabul olunur.”* (Müslim, Cenâiz,58)

عن ابن عباس رضي الله عنهما قال: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: مَا مِنْ رَجُلٍ مُسْلِمٍ يَمُوتُ، فَيَقُومُ عَلَى جِنَازَتِهِ أَرْبَعُونَ رَجُلًا لَا يُشْرِكُونَ بِاللَّهِ شَيْئًا إِلَّا شَفَّعَهُمُ اللَّهُ فِيهِ.

İbn Abbas (r.a)'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah (s.a.v)'i şöyle buyururken dinledim dedi: *“Bir müslüman ölür de cenaze namazını Allah'a şirk koşturmuş kırk kişi kılar, Allah onların cenaze hakkındaki dualarını kabul eder.”* (Ebû Dâvûd, Cenâiz,41)

Cenaze Namazının Kılınışı

- Cenaze kible tarafına, cemaatin önüne, başı imamın sağ tarafına gelecek şekilde konulur.
- İmam cenazenin göğsünün hizasına durur.
- Cenazenin kadın, erkek, kız ya da erkek çocuğu olduğu belirtilerek niyet edilir.
- Eller kulak hizasına kadar kaldırılarak ilk tekbir olan başlama tekbiri imam tarafından sesli, cemaat tarafından sessiz bir şekilde alınır.
- Sessizce, “ve celle senaük” ifadesi ile beraber “Sübhanek” duası okunur.
- Eller kaldırılmadan ikinci tekbir alınır.
- Sessizce “Allahümme salli” ve “Allahümme bârik” duaları okunur.
- Eller kaldırılmadan üçüncü tekbir alınır.
- Cenaze duası okunur, bilmeyenler Fâtiha suresini dua niyetiyle okuyabilir.
- Eller kaldırılmadan dördüncü tekbir alınır.
- Önce sağa, sonra sola selam verilir.

Cenazeyi Taşımak ve Defnetmek:

Cenaze namazı kılınmış bir ölünün kabre kadar taşınması müslümanlar üzerine **farz-ı kifayedir**. Cenazeyi bekletmeden defnetmek ise **müstehtaptır**.

Ölen kimse, sevdiklerinin omuzlarında, sevgi ve saygı hisleriyle kabrine taşınır. Omuzlar üzerinde son yolculuğuna uğurlanan mümin, yeni bir hayata başlamadan önce kalacağı mekâna, kabre getirilir.

عن أبي هريرة رضي الله عنه، عن النبي صلى الله عليه وسلم قال: أَسْرِعُوا بِالْجِنَازَةِ، فَإِنْ تَكَ صَالِحَةً، فَخَيْرٌ تُقَدَّمُونَهَا إِلَيْهِ، وَإِنْ تَكَ سَوَى ذَلِكَ، فَشَرٌّ تَضَعُونَهُ عَنْ رِقَابِكُمْ.

Ebû Hüreyre (r.a)'den rivayet edildiğine göre Hız. Peygamber (s.a.v) şöyle buyurdu: *“Cenâzeyi süratli taşıyın. Eğer o iyi bir kişi ise, bu onun için bir hayırdır; onu bir an evvel kabirdeki hayır ve sevabına kavuşturmuş olursunuz. Yok eğer iyi bir kişi değilse, bu da bir şerdir; onu çabucak omuzlarınızdan atmış olursunuz.”* (Buhârî, Cenâiz,52)

عن أبي سعيد الخدري رضي الله عنه قال: كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: إِذَا وُضِعَتِ الْجِنَازَةُ، فَاحْتَمَلَهَا الرِّجَالُ عَلَى أَعْنَاقِهِمْ، فَإِنْ كَانَتْ صَالِحَةً، قَالَتْ: قَدَّمُونِي، وَإِنْ كَانَتْ غَيْرَ صَالِحَةٍ، قَالَتْ لِأَهْلِهَا: يَا وَيْلَهَا أَيْنَ تَذْهَبُونَ بِهَا؟ يَسْمَعُ صَوْتَهَا كُلُّ شَيْءٍ إِلَّا الْإِنْسَانَ، وَلَوْ سَمِعَ الْإِنْسَانُ لَصَعِقَ.

Ebû Sa'îd el-Hudrî (r.a)'den rivayet edildiğine göre Hız. Peygamber (s.a.v) şöyle buyurdu: *“Ölü tabuta konup da erkekler onu omuzlarına aldıkları zaman, eğer o iyi bir kişi ise; “beni bir an önce yerime ulaştırınız!” der; eğer iyi biri değilse, “eyvah, beni bu tabut ile nereye götürüyorsunuz?” diye feryat eder. Ölünün bu seslenişini insanlardan başka her yaratık işitir. Şayet insan bu sözleri işitecek olsaydı, düşüp*

bayıldı. ” (Buhârî, Cenâiz,51)

Cenaze taşınırken vakar içinde takip edilmeli, gerekmedikçe konuşulmamalıdır. Cenazenin taşınmasına ve defnedilmesine katılanlar bir gün kendi hayatlarının da sona ereceğini, Allah’a karşı kulluk görevlerinde ne kadar kusurlu olduklarını düşünmeli ve bu vesile ile iyi bir kul olma niyet ve azimlerini pekiştirmelidir.

Defin Sonrası Dua Ve Telkin

Cenaze defnedildikten sonra cemaatin mezarlıktan ayrılmayıp kabrin başında Kur’an okuyup dua etmeleri **müstehap** kabul edilmiştir. Hz. Peygamber (s.a.v) cenazenin defin işlemi bittikten sonra hemen dönmeyip bir müddet kabrin başında beklemiş ve cemaate dönerek **“Kardeşiniz için Allah Teâlâ’dan mağfiret isteyiniz ve kendisine sükûnet vermesini dileyiniz. O şimdi sorguya çekilmektedir”** (Ebû Dâvûd, Cenaiz, 69) buyurmuştur.

Kabrin başında önce Yâsin, Mülk, Vâkıa, İhlas, Felak ve Nâs sûreleri devamında Fâtiha ile Bakara sûresinin ilk beş âyetinin okunması tavsiye edilmiştir. Bu sureler okunduktan sonra sevabı cenazenin ve diğer müminlerin ruhlarına hediye edilir; ölünün bağışlanması için Allah’a dua edilir.

Telkin yapılması caizdir. Telkin, kabrin toprakla doldurulmasından, Kur’an-ı Kerim okunup dua edilmesinden sonra bir kişinin kabrin başında kalıp ölüye iman esaslarını yüksek sesle söyleyerek hatırlatmasıdır.

Taziye, Sadaka, Yemek Ve Öleni Hayırla Anmak

Ölünün yakınlarına mümkün olduğu kadar teselli edici ve rahatlatıcı cümleler söylenmesi, onların üzüntülerinin paylaşılmasına taziye denir. Hz. Peygamber (s.a.v) birçok defa taziye bulunmuş ve ashabını taziye konusunda teşvik etmiştir.

Ölünün velisi definin ertesi gününden başlayarak yedinci gününe kadar imkânı ölçüsünde fakirlere sadaka vermeye gayret etmeli ve sevabını ölüye bağışlamalıdır. Bu bir **sünnettir**.

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، أَنَّ رَجُلًا قَالَ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّ أُمَّيْ افْتُلْتُ نَفْسُهَا وَأَرَاهَا لَوْ تَكَلَّمَتْ، تَصَدَّقْتُ، فَهَلْ لَهَا أَجْرٌ إِنْ تَصَدَّقْتُ عَنْهَا؟ قَالَ: نَعَمْ

Hz. Âişe (r.a)’dan rivayet edildiğine göre, Peygamber (s.a.v)’e bir adam; **Annem ansızın öldü. Öyle sanıyorum ki, şayet konuşabilseydi, sadaka verilmesini vasiyyet ederdi. Şimdi ben onun adına sadaka versem, sevabı ona ulaşır mı?** diye sordu. Nebî (s.a.v) de: **“Evet”** buyurdu. (Buhârî, Cenâiz, 95)

Cenaze sahiplerinin ölünün ardından belirli günlerde yemek vermeleri konusunda herhangi bir sünnet bulunmamaktadır.

Çoğu yöremizde bu yemek verme âdeti cenaze sahipleri için büyük sıkıntılara sebep olmakta ve yanlış şekilde dinî bir görev gibi algılanmaktadır. Cenaze sahipleri gerek üzüntüleri gerekse gelenlerle ilgilenmeleri sebebiyle yemek hazırlamada zorluk çekeceklerinden, bazı yörelerimizde görüldüğü üzere ilk üç gün boyunca komşuların yemek hazırlayıp getirmeleri güzel bir adettir. Nitekim Peygamber Efendimiz (s.a.v), Mute Harbi’nde Ca’fer b. Ebû Tâlib’in şehit olduğu haberi gelince, **“Ca’fer ailesi için yemek hazırlayın, çünkü başlarına kendilerini meşgul edecek bir hâl geldi.”** (Tirmizî, Cenâiz, 21) buyurarak bu yönde tavsiyede bulunmuştur.

Ölen Kişiyi Hayırla Anmak:

Hz. Peygamber (s.a.v) **“Ölülerinizin güzel işlerini yâdedin, kötü taraflarını dile getirmeyin”** (Tirmizî, Cenâiz, 34) diyerek ölenlerin hayırla anılmasını, iyi taraflarının ön plana çıkarılmasını tavsiye etmiştir. İyiliği ile tanınan kişide görülen güzel hasletleri anlatmak ise hem rahmete vesile hem de başkalarına iyi örnek olması düşüncesiyle müstehap sayılmıştır.

عن أنسٍ رضي الله عنه قال: مَرُّوا بِجَنَازَةٍ، فَأَتْنَوْا عَلَيْهَا خَيْرًا، فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: وَجَبَتْ. ثُمَّ مَرُّوا بِأُخْرَى،

فَأْتَنُوا عَلَيْهَا شَرًّا، فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: وَجَبَتْ، فَقَالَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: مَا وَجَبَتْ؟ قَالَ: هَذَا أَتَيْتُمْ عَلَيْهِ خَيْرًا، فَوَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ، وَهَذَا أَتَيْتُمْ عَلَيْهِ شَرًّا، فَوَجَبَتْ لَهُ النَّارُ، أَنْتُمْ شُهَدَاءُ اللَّهِ فِي الْأَرْضِ.

Enes (r.a) şöyle dedi: Hz. Peygamber (s.a.v), bazı sahâbîler ile birlikte bulunurlarken onların yanından bir cenaze geçti. Ashâptan bazıları o cenazeyi hayırla andı. Bunun üzerine Nebî (s.a.v): “**Kesinleşti**” buyurdu. Sonra bir cenaze daha geçti. Orada bulunanlar onu da kötülükle andılar. Resûl-i Ekrem (s.a.v) yine: “**Kesinleşti**” buyurdu. Bunun üzerine Ömer İbnu’l-Hattâb (r.a.): Ne kesinleşti Ya Resûlallah? diye sordu. Peygamber (s.a.v) da şöyle buyurdu: “**Şu önce geçen cenazeyi hayırla andınız; bu sebeple onun cennete girmesi kesinleşti. Bu berikini kötülükle andınız; onun da cehenneme girmesi kesinleşti. Çünkü siz (mü’minler), yeryüzünde Allah’ın şahitlerisiniz.**” (Buhârî, Cenâiz,86)

Cenaze İle ilgili Bidatler:

1. Öldüğü gün yahut daha sonra yemek yapılmasını, ziyafet verilmesini, ruhuna Kur’an okuyan yahut onun için tesbih ve tehlil getiren kimselere belli miktarda bir paranın verilmesini vasiyet etmek.
2. Iskat-ı salât yapmak. Cenazenin defninden sonra yapılan devir ve iskat işlemleri ölenin günahlarının bağışlanmasına vesile olabilir temennisiyle sonradan ihdas edilmiştir.
3. Kabrin üzerinde namaz kılmak, üzerine mescit inşa etmek, buralarda mum yakmak ve bez bağlamak da bidattir.
4. Ölünün ardından; **yedisi, kırkı** veya **elli ikisi** gibi belli gün ve gecelerde mevlid veya hatim gibi merasimler tertib etmek.
5. Ölünün ardından feryâd ü figân ederek ağlamak.

(NOT: Bu vaaz hazırlanırken Hadislerle İslam ve T.D.V. İslam Ansiklopedisi “Cenaze” maddesinden istifade edilmiştir.)